

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

Dominicam de Passione. VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40262

qui in Festis eorum & commemoratione per annum numquam diuiduntur, vt patet. Alterum est, quòd licet in prima Collecta fiat mentio de S. Paulo, tamen in Oratione *A cunctis* adhuc fit de eodem commemoratio, contra illud quod habetur supra pag. 28. de Missa Votiuua Apostolorum, quæ excludit Orationem *A cunctis*. Sed nota nouum titulum Stationis, quæ, vt in Missali dicitur in Sexagesima, est ad S. Paulum; & item nota, quòd nominat Ecclesia S. Paulum occultiori nomine, *Doctōris Gentium*. Titulus autem Stationis non est Festum, neque commemoratio, neque quid votiuum: at Regula illa, *De eodem bis non fit in eodem Officio*, valet in Festis, commemorationibus, & votiuis, non in titulo Stationis, & occulto præsertim nomine,

vel tacito, verbi gratis Apostoli cognomine in nostro casu; quæ sicut in Officio non excludunt commemorationem communem, ita neque in Missa Orationem *A cunctis*, quæ, vt aliàs diximus, correspondet suffragijs communibus Officij diuini. Simile quid habemus in Feria quinta Dominicæ tertiæ Quadragesimæ, in cuius Collecta nominantur quidem sancti Cosmas & Damianus (tacito fortasse hac de causa cognomine *Martyrum*, quia de iisdem ibi fit mentio titulo tantum Stationis) sed inde neque in Officio, neque in N. Orationis *A cunctis*, in propria eorum Ecclesia, omitti ideò debet consueta commemoratio eorundem tamquam Martyrum inter suffragia communia, & tamquam Titularium Ecclesiæ propriæ.

De Feria quarta Cinerum vsque ad Dominicam de Passione. VI.

Feria quarta Cinerum, seu dies Cinerum, vt *Maximus Taurin.* ait in *Homil.* non est caput Quadragesimæ, & ideò adhuc Vesperæ non cantantur manè; sed initium pœnitentiæ est, vnde & Cineres capiti imponuntur benedicti, ex *Ordine Roman.* vt recordemur originis & finis nostri, ex *Ruper. lib. 4. cap. 10.* Porro in hac ipsa Feria quarta cœpit

Christus ieiunare, qui Feria tertia baptizatus est, vt rectè probat *Durand. lib. 6. cap. 28.* & die 16. Februarij Feria secunda ieiunium perfecit, vt docet *Torniellus noster Tomo secundo Annual. sacrorum, anno 4081. num. 7.* cum sine dubio illud inceperit die septima Ianuarij post Baptismum, quia cecidit die sexta Ianuarij.

Rubricæ Cinerum sunt.

2. *Ante Missam benedicuntur Cineres^a facti de ramis oliuarum, sive aliarum arborum, precedenti anno benedictis, hoc modo. b* Finita Nona, Sacerdos indutus pluuiali violaceo, vel^c sine casula, cum ministris^d similiter indutis, ^e procedit ab benedicendum Cineres in vase aliquo^f super Altari posito. Et primò cantatur à Choro Antiphona, *Exaudi, &c.*

a. Facti

a *Facti de ramis oliuarum.*] Vt sicut Cineres ad humiliationem distribuuntur, ita & per humilitatem spem habeamus futura gloria, quam designauit Processio Palmarum. Cineres itaque sunt reliquia gloriae Christi, & quasi semen gloriae nostrae. debent autem esse aridi, non in modum luti, vt declarauit sacra Rituum Congregatio 23. May 1603.

b *Finita Nona.*] Quia Missa in diebus ieiuniorum cantanda est post Nonam, in par. 1. Rubr. tit. 15. num. 2. pag. 50. Praeparantur Thuribulum, nauicula, & vas aquae in angulo Altaris, *Carimon. Episc. lib. 2. cap. 19.*

c *Sine casula.*] Vt habetur 1. part. tit. 19. num. 4. pag. 66. assumit autem Pluuiale, vt *ibid. num. 3. pag. 66.*

d *Similiter indutus.*] Et quidem sine Dalmaticis. In Ecelesijs autem praeci-

puis cum Planetis plicatis, in alijs minoribus Alba amicti ministrent, vt 1. part. tit. 19. num. 6. & 7. pag. 68. sine manipulis, *Carimon. Episc. lib. 2. capite 17.*

e *Procedit ad benedicendum.*] De Sacristia ad Altare; Acolythique tantum praecedunt cum candelabris accensis. Ministri pares Celebranti procedunt, quia Pluuiale habet, ex *Carimon. Episc. lib. 1. cap. 15. in fine.*

f *Super Altari.*] Hoc est in cornu Epistolae, *Carim. Episc. lib. 2. cap. 19.* ita vt sit vas inter Missale, & cornu Celebrans, osculato Altari in medio, accedit ad librum, vbi stans inter vtrumque Ministrum, *Carimon. Pap. lib. 2. sec. 1. cap. 29. & 41.* quia Pluuiale habet, legit Antiphonam, *Exaudi, &c.* quae cum sequentibus habetur in *Antiphonario Gregoriano.*

3 *Deinde Sacerdos in cornu Epistola, non vertens se ad populum, dicit, &c.*

Adde, manibus iunctis, & dum benedicit manu dextra Cineres, Diaconus eleuat à dextris simbriam anteriorem Pluuialis; & ideò stare debet illi à dextris, non post eum, vt diximus.

4 *Postea Celebrans, g imposto incenso in Thuribulo, ter^h aspergit Cineres aqua benedicta, dicendo Antiphonam, i Asperges, sine cantu, & sine Psalmo, & l¹ ter adolet incenso. Deinde m dignior Sacerdos ex Clero accedens ad Altare, imponit Cinerem Celebranti n non genuflexo. Si vero non adsit alius Sacerdos, o ipsemet Celebrans, genibus flexis coram Altari sibi ipsi Cineres imponit in capite, nihil dicens: & cantatur statim à Choro Antiphona.*

g *Imposito incenso in Thuribulo.*] De more, & cum benedictione, ministrantibus Diacono & Thuriferario.

h *Aspergit.*] In medio, à dextris & à sinistris Cinerum, delato vase aquae ab altero ex Acolythis, & aspergillo sine osculis dato Diacono, qui deinde cum osculo tradit Celebranti.

i *Asperges.*] Totum versum dicit, & nihil praeterea.

l *Ter adolet.*] Eodem modo quo aspergit.

m *Dignior Sacerdos.*] In suo habitu, sine Stola cum habitu Choralis, *Carimon. Episc. cit.* stans imponit Cinerem dicens, *Memento homo, quia pulvis es, &c.* Ordo Roman. At, si cinis est,

G g 3 cur

cur dicitur pulvis? *Gen. 18.* dicebat Abraham, *Cum sim pulvis, & cinis.* Cinis enim mixtus pulvere inutilis est, ex *Chrysof. Homil. 23. Epist. 2. ad Corint.* diuifum verò vilia sunt.

n *Non genuflexo.*] Stanti quidem, facie verfa ad populum, sed capite inclinato; imponit autem in formam

Crucis, *Carimon. Pap. lib. 2. cap. 31.*
o *Ipsemet Celebrans.*] Non debet Diaconus imponere Sacerdoti Cineres. Conuenit autem, vt genibus flexis coram Altari sibi ipsi eo casu imponat, quasi à Christo illos recipiat, cui flectitur omne genu, & ad exemplum humilitatis.

5 p *Sacerdos verò, dum cantantur Antiphona, & Responsorium, primò imponit Cineres digniori Sacerdoti, à quo ipse accepit; deinde ministris paratis, genibus flexis coram Altari, dicens.*

p *Sacerdos.*] Stans aperto capite, & Diacono tenente à dextris eius vas Cinerum, *Carim. Episc. vbi sup.* Aperto,

inquã, capite distribuit Cineres, Candelas, & Ramos, ex Decreto sacre Rituum Congregationis 18. *Iuly 1626.*

6 *Postea q veniunt alij, primò Clerus per ordinem, deinde r populus; & genibus flexis ante Altare singulatim recipiunt Cineres à Sacerdote, vt dictum est de ministris. Completa Cinerum impositione Sacerdos dicit, Dominus vobiscum.*

q *Veniunt alij.*] Cum debitis reuerentijs Altari, & Celebranti antè & post, & manibus iunctis.

r *Populus.*] Extra gradus Altaris ad cancellos populus congruentius recipit Cineres: feminis etiam non supra velum, sed supra capillos dantur Cineres, si fieri potest commodè; ne benedictus cinis supra velu deperdat.

In fine distributionis ante Orationem *Concede*, tergat digitos Celebrans in angulo Altaris, *Carimon. Episcop. loco citato*, cum aqua & mica panis. Deinde dicitur Missa, in qua hæc sunt propria.

7 Graduale dicitur cum Tractu, *Dominus non secundum peccata nostra, &c.* non ex *Ord. Rom.* sed ex nostra deuotione, inquit *Microb. cap. 50.* quod repetitur in Ferijs secundis, quartis, & textis, *idem ibid.* cur non in alijs Ferijs? quia in prædictis tantum erat populi

cõcurfus ad luctum solemnem, quem significat *Tractus*: & est in *Antiphon. Gregor.* eadem ratione, qua in iisdem Ferijs dicuntur Officium Defunctorum, Psalmi Graduales, & Penitentiales; quia nimirum læticia Dominica minui debet statim in Feria secundæ tum in quarta venditus fuit Christus, & in sexta fuit Cruci affixus. Præfatio Quadragesimalis ex Pelagij Decreto quotidie dicitur, *Microb. loco citato*, etiam in Dominicis, *Gemma lib. 4. cap. 127.* quamuis non ieiunemus, contra quosdam, quos confutat *Durand. loco citato.*

8 Duplex Oratio in fine Missæ additur cum humiliatione: *Humiliati capiti, &c.* ex *Amalar. lib. 3. cap. 37.* vide *suprà 2. par. Rubr. tit. 11. num. 2. pag. 173.* sed non in Dominicis, in quibus Communio fiebat populi, cuius loco successit in Ferijs Oratio illa duplex.

duplex; unde & in iisdem humiliatio est omittenda, *Microl. cap. 51.* Orationes autem Missæ sunt eadem quæ in *Sacramentario Gregoriano.*

9 Feria quintæ festiue habitæ sunt à sancto Siluestro successore S. Melchiadis; & ided non habuere Officia propria à sancto Gregorio I. Gregorius deinde dictus Iunior, id est II. Officia propria & Missas (quæ addita sunt Antiphonario & Sacrament. Gregorij) iisdem distribuit, *VValafr. c. 20.* imò, ex *Baronio anno 731.* ieiunium in iisdem instituit in Ecclesijs ijs, in quibus adhuc non agebatur; & ided Euangelia ferè omnia, quintis Ferijs assignata, communia sunt alijs diebus extra Quadragesimam.

10 In Sabbato Cinerum idem est Officium Missæ quod in præcedenti Feria 6. quia posterius est S. Gregorio, ex *Microl. cap. 49.* cum Oratione tamen diuersa, in *Sacramentario sancti Gregorij.*

11 In Dominica prima Quadragesimæ nihil occurrit notandum, nisi, quod ea contingit aliquâdo die 16. Februarij, ut in *Tabula IX. Calendarij nostri perpetui*, & ea ipsa dies est, ex *Augustino Tornielo in Annal.* qua Christus tentatus fuit, ut in Euangelio Dominicæ.

12 Feriæ Quatuor Temporum, ex Decreto Gregorij VII. tamquam à Maioribus eo tempore institutæ, habent Officia in *Sacrament. S. Gregorij*, & *Lectionario S. Hieronymi.* de quarum ritibus vide quæ diximus suprâ de Adventus Quatuor Temporibus, ubi, cur Euangelium 2. Dominicæ Quadragesimæ sit idem ac Sabbati præced. indicauimus.

13 Dominica 2. habet Missæ Officium non Gregorianum, ex *Microl.*

cap. 24. & 29. & ex Pamel. Dicta est vacans, hoc est sine Officio proprio: nam Introitus, Graduale, Offertorium, & Communio sumpta sunt de Feria 4. præced. Reliquarum Feriarum & Dominicarum sequentium Officia partim in *Antiph.* partim in *Sacrament. Gregor.* habentur, paucis Orationibus mutatis in aptiores.

14 In Feria 5. Dominicæ 3. habetur Collecta de SS. Cosma & Damiano, de qua vide suprâ *tit. præced. numero 15. pag. 236.*

15 Feriæ 4. Dominicæ 4. variatur Missa, cui datæ sunt duæ Lectiones, ut in Feria 4. Temporum. putant aliqui, ad indicium futurarum in Sabbato ordinationum. Sed hac die fiebat Scrutinium baptizandorum in Paschate, & inter septem Scrutinia hoc erat maximum, *Ordo Rom.* quod Scrutinium non est in vsu hodie, sed tamè Missa est eadem, in qua Catechumenis dicitur in Introitu, *Effundam super vos aquam mundam*; & idem repetitur in prima Epistola: tum dicitur, *Lauamini*, in secunda; & in Euangelio cæcus natus nondum lotus Catechumenum representat, ex *Aug. in Homilia illius Feriæ.* à qua Feria vsque ad Parasceuen ieiunabât quindecim diebus, demptis Dominicis, ex *Ruper. lib. 4. cap. 18.* Causas autem Scrutinij in hac Feria 4. vide apud *Honor. in Gemma lib. 3. cap. 54.*

16 In reliquis diebus nihil noui occurrit declarandum vsque ad Dominicam de Passione, exceptis Ordinationibus, quæ in Sabbato *Sistentes*, ita dicto, quia Introitus Missæ incipit à verbo *Sistentes*, concessæ sunt ex Decreto Gelasij I. *Dist. 75. Ordinationes Presbyterorum.* de quibus eadem est ratio cum alijs Sabbatis Quatuor Temporum, ut suprâ nos diximus.

De